

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.III.20.268/2017/4.szám

A Szegedi Ítéltábla a Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Pető Zsoltügyvéd) által képviselt **felperes neve, felperes lakcíme** szám alatti állandó lakos felperes által – a Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Papp Kornél ügyvéd) által képviselt **alperes neve, alperes székhelye** szám alatti székhelyű alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása és egyéb iránti perében a Szegedi Törvényszék 2017. február 1. napján kelt 11.P.22.137/2016/9. sorszámu ítélete ellen az alperes által 10. sorszámmal előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi alperest, 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 50.000,- (Ötvenezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

A felperes 2009.09.30. napján személygépjármű devizaalapú hitelre nyújtott be finanszírozási kérelmet a X... Zrt.-hez.

A felperes, mint kölcsönbevevő és a X... Zrt. között 2009.10.01. napján **szerződés száma** számon kölcsönszerződés jött létre a 2.400.000,- Ft bruttó vételárú Renault Scenic típusú gépjármű finanszírozására, amihez a hitelező 1.900.000,- Ft kölcsönt nyújtott. A szerződésben a felek mértékadó devizanemként CHF-t, illetve annak 3 hónapos kamatperiódus, illetve havi fix konstrukciót kötöttek ki, a THM 17,05 % volt. A szerződés 2. és 3. pontja szerint az egyedi kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdéseket a szerződés elválaszthatatlan részét képező, a X... Zrt. hitelezési tevékenységére vonatkozó **üzletszabályzat száma** számú üzletszabályzata (továbbiakban: Üsz.) tartalmazza. A kölcsönbevevő felperes kijelentette, hogy az egyedi kölcsönszerződésben, az annak elválaszthatatlan részét képező opciós szerződésben, valamint az Üsz.-ben és a hirdetményben foglaltakat megismerte, azokat a szerződés aláírásával magára nézve kötelezőnek ismerte el, és az Üsz. átvételét a szerződés aláírásával nyugtázta. A felperes kötelezettséget vállalt arra, hogy a hitelezőnek megfizet 2009.11.15. napjától 2015.10.15. napjáig havi 36.526,- Ft törlesztő részletet.

A felperes 2009.10.01. napján aláírásával igazolta, hogy a finanszírozás kockázatairól világos tájékoztatást kapott.

A szerződő felek a kölcsönszerződés biztosítására 2009.10.01. napján a finanszírozott gépjárműre opciós szerződést kötöttek, melynek 5. pontja alapján a hitelező a vételi jogot a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbevevő maradéktalanul nem teljesítette. Az opciós szerződés 8. pontja alapján a hitelező az e megállapítás szerint alapított vételi jogát abban

az esetben gyakorolhatja, ha a kölcsönbevevő a szerződés 2. pontjában hivatkozott kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontban – az esedékességet követő 15 napon belül – akár részben, vagy egészben nem tesz eleget valamely fizetési kötelezettségének, továbbá, ha a kölcsönszerződés bármely oknál fogva felmondásra kerül.

A hitelező általános szerződési feltételeit tartalmazó, és a szerződés kötésekor hatályos **üzletszabályzat száma.** számú üzletszabályzata (Üsz.) V/5. pontja alapján a hitelező javára az eszközből megvásárolt járműre – a felek között létrejött opciós szerződéssel – alapított opciós jog ún, zárt opció, azaz a hitelező opciós jogát az opciós szerződésben kikötött feltételek beálltától kezdődően gyakorolhatja az opciós szerződésben kikötött időtartam alatt. A hitelező a kölcsönszerződésből származó jogait és kötelezettségeit bármikor, indokolás nélkül azonos terjedelemben harmadik félre átruházhatja, jogi biztosítékként lekötetheti – amelynek során jogosult a kölcsönbevevő adatait továbbítani – ez azonban a kölcsönbevevő jogait nem csorbíthatja. A V/6. pont szerint amennyiben a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, a hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni. A VII.1. pont szerint a kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvébe a hitelező javára a vételi jogot – vagy a jelzálogjogot – és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.

A szerződő felek a szerződést 2013.02.08. napján módosították, az árfolyamváltozás elszámolása tekintetében úgy állapodtak meg, hogy azt a felperesnek a hirdetmény szerinti gyakorisággal kell megfizetnie. A 2014.03.13.-i szerződésmódosítás során az addig felhalmozott 185.705,- Ft tartozást ütemezték át a felek 1 %-os kamatfelár mellett.

Az alperes 2015.07.01. napján kelt levelében értesítette felperest, hogy ezen a napon a szerződés felmondás miatt megszűnt, a felperes fennálló teljes tartozásának összeget 1.405.352,- Ft.

A Csongrád Megyei Kormányhivatal Szegedi Járási Hivatala CS-06B/01/33376-3/2015. számú határozatával a perbeli gépjárművet alperes kérelmére 6 hónapi időtartamra a közúti forgalomból ideiglenesen kivonta.

A felperes tulajdonát képező **forgalmi rendszám** frsz.-ú Reanult Scenic gépjármű a alperes nevéjére bejegyzett opciós joggal terhelt.

A felperes keresetében elsődlegesen az opciós szerződés teljes semmisségének megállapítását kérte a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján, valamint Üsz. V/5. és V/6. pontjai érvénytelenségének megállapítását. Másodlagosan azt kérte, a bíróság állapítsa meg az opciós szerződés 5. és 8. pontjainak, valamint az Üsz. V/5. és V/6. pontjának érvénytelenségét. A szerződési feltételek érvénytelensége körében utalt azok tisztességtelenségére és mindkét esetben kérte a törzskönyv kiadását és azt, hogy az opciós jog törlésére irányuló alperesi nyilatkozatot a bíróság ítéletével pótolja. Arra hivatkozott, hogy a gépjármű törzskönyvének alperesi birtokban tartása az opciós szerződés, nem pedig a kölcsönszerződés biztosítéka. Az opciós szerződés megszűnt, ezért alperes a törzskönyvet jogalap nélkül tartja magánál. A támadott szerződési feltételek azt a célt szolgálják, hogy a vételi jog gyakorlásának végső határidejeként meghatározott 5 éves határidő meghosszabbítsák, mindez azonban indokolatlanul hátránnyal jár a fogyasztóra nézve. Az Üsz. V/6. pontja nem világos és nem érthető, többféle értelmezésre ad lehetőséget. A jognyilatkozat pótlását a Ptk. 5. § (3) bekezdésére alapítva kérte.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felek hitelbiztosítéki céllal a finanszírozott gépjárműre opciós jogot alapítottak, mely zárt opcióként került kikötésre. Az opciós szerződés 5. és 8. pontja nem ütközik jogszabályba, a zárt opció nem hosszabbítja meg 5 éven túl az opciós jog gyakorlására nyitva álló határidőt. Az Üsz. V/6. pontja alapján a törzskönyv birtokban tartása az opciós szerződéstől független, önálló, atipikus biztosíték. A törzskönyv kiadásának feltétele még nem következett be, ezért azt jogszerűen tartja magánál.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül adja ki a felperesnek a **formalmi rendszám** frsz.-ú Reanult Scenic 1,5 dCi típusú gépjármű törzskönyvét. Ítéletével pótolta az alperes fenti gépjármű tekintetében a közlekedési nyilvántartásba bejegyzett opciós jogának a nyilvántartásból történő törléséhez szükséges jognyilatkozatát. Döntését azzal indokolta, hogy a felperes és az alperesi jogelőd között a Ptk. 523. § (1) bekezdése szerinti kölcsönszerződés jött létre, amely a Hpt. 2. sz. melléklet III/5. pontja szerinti fogyasztási kölcsönszerződés. A kölcsönszerződés a 6/2013. PJE 1. és 2. pontjai alapján devizaalapú szerződés. Rögzítette, hogy a felperes kereseti kérelme a törzskönyv kiadására és az alperes jognyilatkozatának ítélettel történő pótlására irányul, és ennek jogi indokaként adta elő az opciós szerződés teljes, illetőleg részleges érvénytelenségét, valamint az Üsz. egyes szerződési feltételeinek érvénytelenségét.

Elsődlegesen az opciós szerződés és az Üsz. támadott szerződési feltételeinek érvénytelenségét vizsgálta. Hangsúlyozta, a felperes az opciós szerződés teljes érvénytelenségének közelebbi indokát nem adta. A Ptk. 375. § (1) bekezdésére utalással megállapította, hogy az opciós szerződés megkötésekor a biztosítéki célú vételi jog engedése nem volt tiltott megállapodás, az alperes a javára engedett opciós jogot csak akkor gyakorolhatja, ha az opciós szerződésben meghatározott feltételek bekövetkeznek. A felperes sem hivatkozott olyan okra, amely alapján az opciós szerződés egészének érvénytelensége megállapítható lenne.

Megállapította, hogy az opciós szerződés 5. pontjában rögzítette, valamint az Üsz. V/6. pontjában rögzített rendelkezések az opciós szerződés időtartamára vonatkozóan egymástól eltérő feltételek. A Ptk. 205/C. §-ára hivatkozással miután az általános szerződési feltétel és a szerződés más feltétele egymástól eltér, ezért a szerződésben rögzített feltétel vált a szerződés részévé. Így a felek által kikötött opciós jog nem zárt opció, az opciós jog gyakorlására az opciós szerződés megkötésétől számított öt évig volt az alperesnek lehetősége.

Az opciós szerződés 5. pontjával kapcsolatban megállapította, hogy nem ütközik jogszabályba, nem irányul jogszabály megkerülésére és nem tisztességtelen.

Az opciós szerződés 8. pontjával kapcsolatban arra a következtetésre jutott, hogy az azt jelenti, hogy a kölcsönszerződés felmondása nélkül is lehetősége van az alperesnek az opciós jog gyakorlására akár csekély összegű felperesi tartozás esetén is. Az opciós jog a gépjármű tekintetében biztosítéki céllal került kikötésre, a biztosíték érvényesítésére az opciós jog gyakorlására vonatkozó jog az alperesnek akkor is megnyílik, ha a felperesnek csekély összegű tartozása áll fenn. Az alperesnek ezért lehetősége van csekély összegű és rövid ideig fennálló tartozás esetén is a finanszírozott gépjármű tulajdonjogát megszerezni és a szerződés felmondása nélkül is a biztosítékot érvényesíteni.

A Ptk. 209. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó 18/1999. (II.05.) Korm. rendelet (R.) 1. § (1) bekezdése alapján a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősül különösen az a szerződési feltétel, amely a szerződés bármely feltételeinek értelmezésére a fogyasztóval szerződő felet egyoldalúan jogosítja. Hangsúlyozta, több éves futamidejű hosszú távú jogviszony során bármikor adódhat olyan körülmény, a fogyasztónak fel nem róható hátrányos változás, ami a fogyasztó számára átmenetileg fizetési nehézséget eredményez. Amennyiben ilyen helyzetben egyetlen fizetési kötelezettséget akár részben elmulasztja, vagy késedelmesen teljesíti, az az alperesnek lehetőséget ad arra, hogy a finanszírozott gépjármű tulajdonjogát megszerezze, ami a fogyasztó számára súlyos hátrányt jelent. Ilyen jogkövetkezmény alkalmazását az alperes érdekeinek védelme

nem indokolja, ezért a támadott szerződési feltétel részben tisztességtelennek, érvénytelennek találta.

Az Üsz. V/5. és V/6. pontjai nem ütköznek jogszabályba és nem tisztességtelenek, mert a zárt opcióként meghatározott opciós jogot az alperes csak az opciós szerződésben kikötött feltételek fennállása esetén azok beálltától, de csak az opciós szerződésben kikötött időtartam alatt azaz, öt évig gyakorolhatja. A V/6. pontban az alperes arra vállalt kötelezettséget, hogy kiadja a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot, ha a felperes a kölcsönszerződésben foglalt kötelezettségeit teljesítette, mely nem hátrányos ránézve. Szerződési feltételből az a következtetés nem vonható le, hogy a törzskönyv birtokban tartása az opciós jogtól független atipikus biztosíték. Ilyen tartalmú megállapodás kikötése a Ptk. 200. § (1) bekezdésének dispozitív rendelkezésére figyelemmel lehetséges, azonban annak a kölcsönszerződés egyedi részének megfogalmazásaiból, illetve a kölcsönszerződés részévé vált általános szerződési feltételekből egyértelműen ki kell tűnnie (Kúria Pfv.V.21.971/2015/6.). Az Üsz. V/6. pontja csak azt az esetet szabályozza, amikor a hitelező nem tagadhatja meg a törzskönyv kiadását, mely szerződési feltételnek nem tulajdoníthat olyan értelmezést, hogy a hitelezőt csak akkor terheli a törzskönyv kiadásának kötelezettsége, ha a kölcsönbevevő maradéktalanul teljesítette fizetési kötelezettségeit (Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.064/2016/5.).

A Ptk. 375. § (1) és (4) bekezdéseire, valamint 374. § (2) bekezdése alapján az opciós jogot legfeljebb öt évre lehet kikötni, az ezzel ellentétes megállapodás semmis. Kétséget kizáróan megállapíthatóan, az opciós szerződés megkötésétől számított öt év anélkül telt el, hogy az alperes opciós jogát gyakorolta volna, ezért az öt év elteltével az opciós szerződés megszűnt.

Ennek folytán az annak biztosítására kikötött elidegenítési és terhelési tilalom is megszűnt, amelynek következménye, hogy az alperes a törzskönyvet jogalap nélkül tartja magánál, ezért azt köteles kiadni felperes részére. A törzskönyv kiadása nem az opciós szerződés 8. pontjának részleges érvénytelenségén alapul, alperes arra azért köteles, mert az opciós szerződésben kikötött öt éves időtartam 2014.10.01. napján anélkül telt el, hogy alperes opciós jogát gyakorolta volna. A már megszűnt opciós szerződés kapcsán a 8. pont részleges érvénytelenségének jelentősége nincs.

Az alperes javára bejegyzett opciós jog törlésére szükséges alperesi nyilatkozat ítélettel történő pótlása körében felhívta a Ptk. 5. § (3) bekezdésére. Az alperes az opciós szerződés megszűnésének esetére sem az opciós szerződésben, sem az Üsz.-ben nem vállalta, hogy az opciós jog törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadja, ezért a jognyilatkozat pótlása e törvényi rendelkezésen alapul, nem a Ptk. 295. §-án. A jognyilatkozat pótlásának feltételei körében utalt a 326/2011. (XII.28.) Korm.rendelet 19. melléklet V/10. pontjára, amely szerint opciós jog, vagy a tulajdonjogot érintő korlátozás nyilvántartásba vétele vagy törlése esetén bejegyzés, vagy a törlés alapjául szolgáló okirat eredeti példányát kell benyújtani a közlekedési igazgatási hatóságnál. Az opciós jog törléséhez tehát az opciós jog jogosultjának nyilatkozata szükséges. A jognyilatkozat megadása az opciós jog megszűnésére figyelemmel sérti a felperes különös méltánylást érdemlő magánérdekét, mert az opciós jog, mint korlátozásnál nem áll fenn, a biztosítására kikötött elidegenítési és terhelési tilalom sem, ezért alperesnek már nem áll fenn olyan joga a finanszírozott gépjárművön, ami alapján a törzskönyvet birtokában tarthatná és ez alapján az esetlegesen a gépjárművet ismételtén kivonathatná ideiglenesen a forgalomból. A felperes érdeksérelme másként nem hárítható el, mert az opciós jog törléséhez szükséges az alperes hozzájáruló nyilatkozata. A jognyilatkozat megtagadása azáltal valósítja meg a joggal való visszaélést, hogy a felperes jogos és törvényes érdekeit csorbítja, lehetőséget biztosít az adott helyzet arra, hogy az alperes a gépjárművet a forgalomból ismételtén ideiglenesen kivonassa.

Az elsőfokú bíróság ítélete elleni fellebbezésében az alperes annak akkénti megváltoztatását kérte, hogy a felperes törzskönyv kiadása iránti kérelmét az ítéltábla utasítsa el. Az elsőfokú bíróság a Pp.

206. §-ába ütköző módon indokolatlanul és tévesen hozta meg a törzskönyv kiadására irányuló kereseti kérelemnek helyt adó döntését. Megjegyezte, hogy az ítélet indokolása ugyan kitért valamennyi felperesi kereseti kérelemre, ugyanakkor azokról a rendelkező részben nem határozott. Ez a hallgatás akként értelmezhető, hogy az indokolás szerinti megállapítások alapján a rendelkező részben foglaltakon felüli felperesi kérelmeket elutasította, ezért a megállapított perköltség a pervesztesség arányára figyelemmel nem megfelelő. Az elsőfokú ítélet sérti a Ptk. 200. § (1), a Pp. 3. § (2), valamint 81. § (1) bekezdését, valamint az Üsz. rendelkezéseit is.

A gépjármű törzskönyvének birtokban tartása az Üsz. V/6. pontja alapján önálló biztosítékként került kikötésre, azaz nem az opciós szerződésnek, hanem a felek között létrejött egyedi kölcsönszerződés teljesítésének önálló biztosítója, a gépjármű törzskönyvének birtokban tartása az opciós szerződésen kívül önálló atipikus biztosítéknak tekinthető. A törzskönyv birtokban tartása nem pusztán a vételi jogra vonatkozó kötelezettségek biztosítója, hanem a kölcsönszerződés szerinti fizetési kötelezettségek teljesítésének is. Ezért állapodtak meg a felek abban, hogy az alperes visszaszolgáltatási kötelezettsége kizárólag valamennyi fizetési kötelezettség teljesítése esetén állt be. Az Üsz. V/6. pontjára azért volt szükség, mert, ha ebben a felek nem állapodnak meg, akkor a jogszabályi rendelkezések miatt az opciós időszak elteltét követően megszűnne a jogcíme a törzskönyv birtokban tartására és felperes jogosult lenne visszakövetelni azt. A szerződés és az Üsz. sem tartalmaz az opciós időszak lejártát követően törzskönyv kiadására vonatkozó rendelkezéseket. Tény, hogy a felek valamennyi fizetési kötelezettség teljesítése esetére írták elő a törzskönyv kiadási kötelezettségét, ez okszerűen azt igazolja, ügyleti akartuk arra irányult, hogy a törzskönyv opció lejártát követően is biztosítékként szolgáljon a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettség biztosítékként. Ha az ügyleti akarat az volt, hogy a törzskönyv átadása kizárólag a vételi joghoz kapcsolódó biztosíték legyen, akkor a biztosított főkötelelem (vételi jog) megszűnése esetén a törzskönyv birtokban tartására a hitelező szerződéses jogcíme a jogszabály erejénél fogva megszűnik, azért azt köteles visszaszolgáltatni. A vételi jog egyik lehetséges megszűnési módja az öt éves időtartam eltelté, másik lehetséges megszűnési módja a kölcsönszerződés teljesítéssel történt megszűnése figyelemmel arra, hogy a vételi jogra vonatkozó megállapodás maga is biztosítéki jellegű megállapodás volt, és a kölcsönszerződésben a felperesi adóssághoz kötelezettséget biztosította. Ésszerű indoka a megállapodásnak az volt, hogy a törzskönyv birtokban tartása nem pusztán a vételi jogra vonatkozó kötelezettsége biztosítója volt, hanem a kölcsönszerződés szerinti fizetési kötelezettségek teljesítésének is. Csak így érthető, hogy a felek miért állapodtak meg abban, hogy a hitelező visszaszolgáltatási kötelezettsége kizárólag valamennyi fizetési kötelezettsége teljesítése esetén áll be.

A törzskönyv birtokban tartásának önálló, atipikus biztosítéki jellegét, valamint azt, hogy ez a biztosíték a kölcsön visszafizetését biztosítja, az Üsz. VII/3. pontja is alátámasztja, amely kimondja, amennyiben a törzskönyv bármely oknál fogva a kölcsönbe vevő birtokába kerülne, köteles azt haladéktalanul a hitelező részére továbbítani. Ez a pont nem tartalmaz sem időbeli korlátozást, sem utalást az opciós jogra, ezért a kölcsönbevevőt ez a kötelezettség akkor is terheli, ha az opció már eltelt. Megjegyezte, hogy az Üsz. e pontjára, illetőleg az Üsz. V/6. pontjával való összefüggésére vonatkozóan a jogerős ítélet semmilyen indokolást nem adott. Mindezek miatt az Üsz. V/6. pontjának tekintetében a Ptk. 207. § alkalmazása fel sem merül. Mindezen rendelkezések együttes értelmezése alapján az Üsz. V/6. pontja annak tartalma, így annak atipikus biztosítéki jellegét teljes mértékben egyértelműen meghatározható, nem tekinthető olyan bizonytalan szerződési feltételnek, melyek csak kiterjesztő értelmezéssel lehetne az atipikus biztosíték jellegét tulajdonítani. Éppen az Üsz. VII/1. pontja az, amely csak kiterjesztő értelmezés útján értelmezhető oly módon, hogy az az opciót biztosítja. Az egyedi szerződés az opciós szerződés és az Üsz. valamennyi vonatkozó rendelkezésének egybevetésével kizárólag az állapítható meg, hogy a törzskönyv megküldése és birtokban tartása a kölcsönt biztosította, amely miatt az opció megszűnése nem eredményezheti azt, hogy a törzskönyvet a felperesnek ki kell adni. Megjegyezte, a Kúria azon döntésével, mely szerint

a törzskönyv birtokban tartása az opciós joghoz kapcsolódóan járulékos jellegű, nem ért egyet. Ezzel kapcsolatban utalt a Pp. 4. § (1) bekezdésére arra, hogy a bíróság nincs kötve a már személyek közt folyamatban volt perben megállapított tényálláshoz, és döntéshez akkor sem, ha a döntés azonos tényálláson alapul (BH2008.19.).

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Megjegyezte, a fellebbezésben hivatkozott Üsz. V/6. pontja nem tartalmazza sem a „csak abban esetben” kifejezést és a kizárólagosságra egyéb módon sem utal. Azzal, hogy az Üsz. hivatkozott szakasza kizárólagosságra nem utal, a rendelkezés az alperes által előadottakkal ellentétben a felperes számára jelent biztosítékot és az alperes számára írt elő kötelezettséget. Azt hivatott rögzíteni, amennyiben az adós minden fizetési kötelezettségét teljesíti, az alperes köteles kiadni a törzskönyvet, azt tovább nem tarthatja birtokában függetlenül attól, hogy az eredeti szerződéses futamidő még nem telt le, mert az adós előtörlesztés révén teljesített. Ez semmiképpen sem jelenti, hogy az alperes csak a tartozás teljes megfizetése esetén köteles kiadni a gépjármű törzskönyvét. Az Üsz. ezen pontjának értelmezése körében utalt a Ptk. 207. § (2) és (4) bekezdésére arra, hogy ennek értelmezésekor kétség esetén a fogyasztó, azaz a felperes számára kedvezőbb értelmezést kell alkalmazni. Hangsúlyozta, az alperes által előadott értelmezéshez csak kiterjesztő értelmezés vezethet, mely a felperes számára jogról való lemondást jelentene (Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.079/2016/4.).

Az Üsz. V/6. pontját, mint általános szerződési feltételt az alperes egyoldalúan készítette a felek szerződését megelőzően. Azt, hogy a vételi jognak az öt éves időtartam okán történő megszűnése esetére nem rögzítette a törzskönyv kiadásának kötelezettségét, nem szorul különösebb magyarázatra, mert az alperes saját érdekeit előtérbe helyezve egy, a saját jogait korlátozó rendelkezést nem foglalt az Üsz.-be. Az alperes korábban a zárt opciós kapcsán azzal érvelt, hogy öt éves időtartam a kölcsönszerződés felmondásától, nem pedig a szerződéskötéstől számít. A zárt opciót tartalmazó Üsz. V/5. pontjában foglalt rendelkezéssel az alperes szándéka a Ptk.-ban biztosított maximális öt éves időtartam meghosszabbítására irányul, ezért érthető, miért nem került rögzítésre az öt éves időtartam leteltével az opciós jog megszűnése esetén a törzskönyv kiadásának kötelezettsége. A törzskönyv birtokban tartásának joga az alperes vételi jogához kapcsolódik és az alperes a zárt opciót tartalmazó feltétel előírása révén vételi jogára alapozta a törzskönyv öt éven túl történő birtokban tartását.

Az Üsz. VII/3. pontjának értelmezése kapcsán ismételten hivatkozott a Ptk. 207. § (2) bekezdésére, azzal, hogy ugyan nem kétséges a rendelkezés értelmezése, de az alperes által felvetett több értelmezési lehetőség felmerülése esetén a fogyasztóra nézve kedvezőbb értelmezés tekintendő irányadónak. Hivatkozott a Ptk. 207. § (4) bekezdésében rögzített kiterjesztő értelmezés tilalmára is, ezért ez a rendelkezés sem mutat a törzskönyv birtokban tartásának önálló biztosítéki jellegére.

Törzskönyv birtokban tartása jogán annak járulékos jellegére utalnak az alábbiak is.

A felek nem kötöttek ki olyan szerződési feltételt sem a kölcsönszerződésben, sem az Üsz.-ben, sem az opciós szerződésben, mely az alperes önálló atipikus biztosítéki joga levezethető lenne. Az Üsz. V/6. és VII/3. pontja kapcsán kifejtett álláspontját fenntartva utalt a VII/1. pontra is, amely az egyértelműség követelményével ellentétesen nem tartalmazza kifejezetten, hogy a törzskönyv alperesi birtokban tartása a kölcsönszerződés önálló biztosítéka, másrészt az „ennek megfelelően” megfogalmazás révén kétséget kizáróan megállapítható, hogy a felek eredeti szándéka szerint a törzskönyv alperes részére történő megküldése a vételi joghoz kapcsolódó adósi kötelezettség.

Az alperesi vételi jog, mint a kölcsönszerződés biztosítéka külön okiratban került rögzítésre, azt a felek külön okiratban alapították alperes javára. Ezen túl az opciós szerződés külön, kifejezetten rögzíti a vételi jog biztosítéki jellegét az opciós szerződés 3. pontjában. A törzskönyv alperesi birtokban tartása kapcsán a felek egyáltalán nem rögzítették annak alperes által állított önálló biztosítéki jellegét. Az Üsz. alperes által hivatkozott pontjainak szerkezeti elhelyezése sem utal az

önálló biztosítéki jellegre annak okán, hogy az opciós joggal ellentétben ezek a rendelkezések nem kerültek rögzítésre külön okiratban, azokat az Üsz. tartalmazza a többi általános szerződési feltétellel együtt. Ezért a törzskönyv alperes által történő birtoklásának joga járulékos jellegű, az alperes vételi jogához kapcsolódik. A vételi jog az ötéves időtartam elteltével megszűnt, ezért annak birtokban tartásának joga, mint járulékos kötelelem, osztható a főkötelelem sorsát, vagyis 2014.10.01. napján a vételi joggal együtt megszűnt, melynek következtében alperes nem rendelkezik joggal a törzskönyv birtokban tartására, ezért annak kiadására köteles.

A fellebbezés **nem** alapos.

Az elsőfokú bíróság a törzskönyv kiadására irányuló kereseti kérelem körében irányadó tényállást helyesen állapította meg. Érdemi döntésével az ítélet tábla egyetért, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helyes indokai alapján hagyta helyben.

Az alperes fellebbezésében előadottakra figyelemmel az ítélet tábla az alábbiakat emeli ki.

Téves az alperes fellebbezési hivatkozása, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 206. §-ába ütköző módon indokolatlanul és tévesen hozta meg a törzskönyv kiadására irányuló kereseti kérelmét, és ítéletének rendelkező része – indokolásával ellentétben – nem terjed ki valamennyi felperesi kereseti kérelemre. Az ítélet tábla hangsúlyozza, hogy a felperes marasztalásra irányuló – a perbeli gépjármű törzskönyvének kiadására irányuló – kereseti kérelmet terjesztett elő és annak jogi indokaként, annak alátámasztásaként hivatkozott az Üsz. V/5., V/6., valamint az opciós szerződés 5. és 8. pontjainak érvénytelenségére. Ezen kereseti kérelme alátámasztásaként hivatkozott jogi indokokat az elsőfokú bíróság érdemben elbírált, annak alapján hozta meg a törzskönyv kiadása iránt előterjesztett kereset érdemét illetően döntését, ezért az alperes által hivatkozott okból az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése nem indokolt.

Az ítélet tábla hangsúlyozza azt is, hogy a törzskönyv kiadása körében kialakított és töretlenül követett joggyakorlatát tartja fenn az alperes által fellebbezésében előadottakra, az ott hivatkozott eseti döntéseket is figyelembe véve.

A kereset érdemi elbírálása körében az elsőfokú bíróságnak – és a fellebbezés folytán az ítélet táblának is – abban kellett állást foglalnia, hogy a perbeli gépjármű törzskönyvének birtokban tartása vételi joghoz vagy a kölcsönszerződéshez kapcsolódó atipikus biztosíték-e. A Ptk. 200. § (1) bekezdésében megfogalmazott szerződési szabadság elvéből következően – ilyen tartalmú jogszabályi tiltás hiányában – nincs akadálya annak, hogy a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékaként a felek kikössék a törzskönyv birtoklásának jogát mindaddig, amíg a kölcsönbe vevő a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeit nem teljesíti maradéktalanul. Perbeli esetben a felek ilyen tartalmú megállapodást azonban nem kötöttek. Az opciós szerződés 6. pontja szerint a vételi jog – és nem a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettség – biztosítására kötöttek ki az alperes javára elidegenítési és terhelési tilalmat a vételi jog tárgyát képező gépjárműre. Az Üsz. VII/1. pontja ezzel összhangban rendelkezik úgy, hogy a kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba a gépjármű fogalmi engedélyébe és a törzskönyvbe a hitelező javára – a felek között létrejött szerződésnek megfelelően – a vételi jogot vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni, és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.

Az idézett szerződési feltétel szövegezése és annak nyelvtani értelme is azt támasztja alá, hogy a felek a törzskönyv alperes részéről történő megküldésével az alperes opciós jogát kívánták biztosítani. Ennek megfelelően a törzskönyv birtoklásához való jog az opciós joghoz kapcsolódó

járolékos jogosultság, amely járulékos jellegére figyelemmel az opciós jog megszűnésével együtt megszűnt.

Az Üsz. V/6. pontja az opciós szerződés 5. pontjával együttesen értelmezve csupán annyit jelent, ha a kölcsönbevevő teljesíti fizetési kötelezettségeit, a hitelező (alperes) köteles kiadni a törzskönyvet. Nem jelenti azonban egyúttal azt is – az alperes értelmezésétől eltérően – hogy a hitelezőt csak akkor terheli a törzskönyv kiadásának kötelezettsége, ha a kölcsönbevevő maradéktalanul teljesítette fizetési kötelezettségeit. Az ítéletábra utal a Ptk. 207. § (1) és (2) bekezdésére, amely szerint a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. Ha pedig az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződés tartalma e szabály alkalmazásával nem állapítható meg egyértelműen, a feltétel meghatározójával szerződő fél, illetve a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni. A jogalkotó a Ptk. fenti rendelkezésével a pontatlan vagy bizonytalan megfogalmazás kockázatát arra a félre terhelte, aki annak megfogalmazásáért felelős. Ennek megfelelően amennyiben az alperesnek V/6. pontban írt szerződési kikötéssel az volt a célja, hogy a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékeként mindaddig magánál tarthassa a kölcsönből finanszírozott gépjármű törzskönyvét, amíg az adós (felperes) valamennyi fizetési kötelezettségének nem tesz eleget, ezt a szándékát egyértelműen és félreérthetetlenül így kellett volna megfogalmaznia. Az érintett kikötésnek azonban annak tényleges megszövegezése alapján csak kiterjesztő értelmezéssel tulajdonítható az alperes hivatkozása szerinti tartalom, a kiterjesztő értelmezést azonban a Ptk. 207. § (4) bekezdése kifejezetten tiltja. Mindezeket figyelembe véve az Üsz. V/6. pontja csupán azok esetek egyikét szabályozza, amikor a hitelező nem tagadhatja meg a törzskönyv kiadását. Nem vonható le azonban az érintett kikötés megfogalmazásakor az a következtetés, hogy akkor is jogosult azt magánál tartani, ha az e jogosultság alapjául szolgáló opciós joga megszűnt (BH2017/95., 2017/1/13., 2017/63.).

Mindezek azt is jelentik, hogy az opciós szerződés megszűnésére tekintettel az alperesnek már nincs érvényes jogcíme a törzskönyve birtokban tartására, ezért az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntést hozott, amikor annak kiadására kötelezte az alperest.

A sikertelen fellebbezést előterjesztő alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján viseli az általa lerótt fellebbezési eljárási illetéket és köteles megfizetni a felperes másodfokú eljárásban felmerült és jogi képviselétével kapcsolatos ügyvédi munkadíj 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-a szerint számított ügyvédi munkadíj összegéből álló másodfokú eljárási költséget.

Szeged, 2017. június 16.

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k.
a tanács elnöke

Dr. Béri András s.k.
előadó bíró

Dr. Dobler László s.k.
táblabíró